

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia eclectica Ettoniam - Cod. Ettenheim-Münster 297

Dehm, Benedictus

[S.l.], 1749-1750

Proemium

[urn:nbn:de:bsz:31-130925](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130925)

Philosophia Electica
Ettoniana

In Universam Philosophiam
Proemium

Philosophia vox Græca ex duobus philosophia amore
 et Sophia sapientia composita idem Latine
 Sonat ac Studium seu amor Sapientie sapi-
 entia vero est certa quadam mentis dispositio ad
 amplectendam in omnibus rebus veritatem et ad
 sequendam in omnibus vitæ actionibus honesta-
 tem, ita ut Philosophia aliud non sit, quàm certa quadam
veritatis scilicet et honestatis disquisitio.
 Unde facile intelligitur Philosophiam generatim duabus
 distinctas partibus, quarum una Physica,
 seu naturalis scilicet, quia veritatem disquirit in oibus
 rebus, quæ naturæ viribus cognosci possunt, sive deum
 à maiori illa, vel per naturæ conditionem, ut Deus, Angelus,
 Mens humana, vel per mentis ipsius præcisionem dis-
 tinctat, ut Ens, sicut sic, seu generatim spectatum se-
 creta sint et abstracta, sive materiales et corporeæ
 atque, ut tales considerate, ut Mundus, et omnia, quæ in
 eo sunt aspectabilia, sicutque, consistant dimensionibus
 longitudine scilicet, latitudine, et profunditate.
 altera vero Ethica, seu Morales, quia occupatur
 circa honestatem in mores introducendam.
 Ex utriusque huius Philosophiæ partis iunctione oritur vir-
 tus illa, quæ communiter Sapientia vocatur, id est, consummata

Z.

illa Sapientia Supremâq; mentis perfectio, quâ ipsius Di-
 na potentia seu facultates illius nri et voltas ita affici-
 untur et gratantur, ut illius recta, qm̄ Sal: possibile
 est ad veritatem; voltas verò ad honestatem immutabiliter ferantur.
 Ex hac eadem coniunctione seu nexu oritur summa,
 quæ nax viribus obtineri potest, felicitas in eo, quod hoc dum
 veritatem rerum cognoscit, atq; probis moribus forma-
 tus est, erroneis opinionibus inquietatam, vel passio-
 nibus turbatam non habeat mentem, sed perfecta fru-
 atur tranquillitate, qui status orium felicitissimus est;
 inò si dolorum immunitas, et corporis sanitas ad huius
 vite sanitatem referunt, certum est, quod Philia suis
 Sobrietatis et continentie preceptis ratnes suppeditet ad
 obtinendam hanc felicitatis partem: unde n̄ satis
 demirari valeamus, quod oēs homines felices esse cupiant,
 et in adeo pauci ad Philiam suam intendant animum,
 qua sola vere felices et beatos efficit. Nunquam di-
 cendi finem faceremus si praclaros illos textus et Sen-
 tentias, quibus veteres Philosophi Patres, et Philoſo-
 phici significant, qto in pretio habenda sit Philia, et quam magis
 na ex ea referant emolumenta illi, qui eam diligunt,
 et sectantur. Id n̄ a quo prolixior evadat huius oratio
 nostra, coeteris omnibus elegantes Lucretij versus Helving.
 quibus ait: nihil suavius esse quam habitare edita Serena
 et tranquilla Sapientia fela, unde venit ex Eminentissimo
 quodam, qtemplari possis, coeteros hoēs varic à suis cupi-
 ditatibus agitato, et excecato; hinc inde errare, quin
 sciant, quidnam velint, aut quid in hac vita quaerant,
 alios ingenio certare, nobilitate ostendere alios, alios
 diu noctiq; laborare, ut ditescant opibus, atq; digni-
 tatibus emineant. etc.

Suave Mari Magna turbantibus aequora Ventis.
 è terra magnum alterius Spectare Laborem,
 non quia vexari quumquam est jucunda voluptas,
 Sed quibus ipse malis carcas, quia cernere Suave
 Suave item Velti certamina magna Veneri.
 per Campos instructa Sua Sine parte pericli.
 Sed nihil Suavius est Veni quam morata tenere,
 edita doctrinã Sapientum templa Serena,
 despiciere unde queas alios passimq; videre.
 Errare, atq; viam palantes querere vita,
 Certare ingenio, contendere nobilitate,
 Noces atq; dies nisi præstante Labore,
 ad Summas emergere spes, verumq; patiri.
 O Miseras Romanum mentes! o pectora cæca!
 qualibus in tenebris vita, quantisq; periculis
 degitur hoc ævi quodcumq; est, etc.

Hac Italia à veteribus Philosophis et Catholicis effusa
 in Philiam Encomia, qua Ignoris angustia hinc atterere
 non Vinit, nos qui alias ex instituti, quod amplexi sumus,
 munere vera, qua in hac mortali vita obtineri potest, felicitate
 et beatitudine Vitari tenemur, eo indui debent, uti animi con-
 sentione, hinc felicitatis studio incumbamus, atq; in edito hoc
 Sapie splo, sed nostra collocamus, unde misera ceterorum mor-
 talium terrenis in hiantium porte velut ex iminenti quodam loco se-
 cure ac tranquille gmiseratis potius, quam cupiditatis affectu
 exemplari valeamus.

Non est hic quod de Origine Philia melius disquiramus, quippe
 cum euiliter paulo Serius animu attendenti illud Liaportu,
 illa esse coeleste, atq; Deo Optimo Maximo ortu sua debe-
 re, qui illa Protoparenti nostro Adamo infuderit, prout
 gravibus rationibus, et argumentis demonstrat Sig. Thomas

qua deinde post peccatum suum exiit, et dicit ad supernam
 divinamque, scilicet aspiraret, natale sibi, quod nunc dicitur
 sil. Inde factum, ut postea ipsius ignorantia ex infelici illius
 peccato quod tenebris obvoluit, nisi Congo studis
 et improbo labore amissa recuperantur. Philosophia
 si ergo de philosophia causis quaeritur, sicut dicitur, prima philosophia
 causa est effectiva esse deus, secundo vero philosophos omnes sive an-
 dignos sive celeberrimos. Verum propter has alias adhuc
 narrantur philosophia causa, quamvis causa nomen vix promere-
 antur. nam vere ac propria causa nomen, sicut dicitur, sola
 sibi vindicat causa effectiva, adeo ut solus deus proprie dici
 possit philosophia causa, non tamen, quia sicut parenti nostro eam in-
 disse existimatur, sed in, vel maxime, quia singulis ho-
 minibus una cum intelligendi virtute quoque tribuit, alias
 in, ut diximus, causa ipsius recensere vulgo solent philosophos:
 philosophi, finale sicut: et male, nam nec finale proprie nec expla-
 re habere videtur. Terminus ergo seu causa finalis philosophia

ipse cuius gratia quaeritur est ratio philosophia, nihil est aliud qua
 disquisitio, et prosecutio veritatis sicut et honestatis, seu
 cognitio veritatis, et praxis virtutis, in quibus sicut dicitur
 in fine suo, et quem intendit, quiescit.

Causa materialis, sive materia philosophia triplex vulgo assignatur, prima
 ex qua componitur sicut: partes ipsius, puta physica et
 ethica. Secundo materia, in qua recipitur, quae dicitur illius sicut.
Tercio materia circa qua versatur, quae ipsius obiectum vulgo nuncur-
 patur. Subiectum in quo recipitur philosophia, effusa mens, in
 ea enim recipitur et collocatur philosophia. obiectum philosophia,
 sive materia philosophia sicut sunt res plane omnes, quia de omnibus
 plane rebus agit, vel agere postulat philosophia.

Duplex autem dicitur obiectum: male videtur et male. ob-
 iectum male dicitur id, circa quod facultas aliqua vel habi-
 tus, vel disciplina versatur: ut visus circa colores et
 cetera, ethica circa mores, et philosophia circa res omnes
 patet, obiectum male est ratio seu modus, quod facultas
 aliqua, vel habitus, vel disciplina obiectum suum male dicitur

atq; hinc partim exprimitur, quatenus, prout in se
illud res oes speculatur, quatenus lumine naturali cognos-
ci possunt. Ex obto mentali et foali sui sumptis ex-
urgit obto totum, seu totale, hinc obto totale illud si res
omnes prout lumine naturali cognosci possunt.

Qua foalis illud proprie nulla est, nam ex laris prout dixi-
mus, qua foa proprie ad res corporales et sensibiles pertinet, que
ad alterius rei similitudine effingi possunt; illud am requirit
appellari res sensibiles, nec iuxta propriam Explar effingi potest, nisi
Explar illud fortassis in mente divina reperitur volueris, quo fieri
aliquid de illis ead Explare non in vitio habetur.

Quo am in tam pra ceteris illud disciplina certius ac facilius pro-
cedere, nec non verum a falso, et bonum a malo discernere valeamus,
more aliorum Ethicorum, ead logica imitamus, ut sole, quae
totius illud organum, atq; ad alias ad se referendas disciplinas minime
necesse est, quippe nihil in hoc, praesens est, quod mente,
qua verum a falso, et bonum a malo am bonum
discernere potest, coherere enim ad doctos Civitates suos ha-

beret, et nisi quibusdam muneribus deputantur; ab in geny
restituto ad ad vita usq; gduunt, et non minus in negotiis habitan-
dus, qua addiscendis scientiis propria est. hinc ead
ut diximus illud nostra imitamus, quae ad recte utendi
ratione, nuncupantur potest, quaeq; tota in docendo occupatur,
quo pacto quis de rebus cognoscendis, ac iudicandis legitime
sua fieri queat.

Quo illud nostra Celectica nuncupamus, quod novus
in ea quere sententias et opiniones animus non sit, sed ex
aliis, quae nobis meliores et verisimiliores visa fuerint, eas
ut flores excerpamus; nulliq; illorum sectae Speciali
Nomen demus.

ad ad supradicta
in vultu illius
Cetero studio
ad, prout illud
in massis, sic ac
ad illa adduc
via promere.
Cetero, tota
is parit diu
ad hoc nam in se
a singulari ho-
ibunt, alios
sunt illud.
quia nec in se
finalis illud
est aliud qua
sufficit, seu
by dicitur in
ignatur, sua
physica et
e illius illud
vultu nuncup
sa nec, in
ad illud
quia de rebus
Pete. ob-
a vel habi-
coloris et
res oes =
scilicet
nullo ad rebus